

Економічні науки

УДК 336.221:658.15:616-036.21-042.3

Головачко Василь Михайлович

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет*

Головачко Василий Михайлович

*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения та маркетинга
Мукачевский государственный университет*

Holovachko Vasyi

*PhD, Associate Professor
Assistant Professor of Accounting and Taxation and Marketing
Mukachevo State University*

Максименко Діана Вікторівна

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет*

Максименко Диана Викторовна

*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения та маркетинга
Мукачевский государственный университет*

Maksimenko Diana

*PhD, Associate Professor,
Assistant Professor of Accounting and Taxation and Marketing
Mukachevo State University*

Ліба Наталія Степанівна

*доктор економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет*

Либа Наталья Степановна

*доктор экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения та маркетинга
Мукачевский государственный университет*

Liba Nataliia

*PhD, Associate Professor
Assistant Professor of Accounting and Taxation and Marketing
Mukachevo State University*

Павлюх Богдан Богданович

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мукачівського державного університету*

Павлюх Богдан Богданович

*соискатель второго (магистерского) уровня высшего образования
Мукачевского государственного университета*

Pavliukh Bohdan

*The second (Master's) level of higher Education of the
Mukachevo State University*

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ КОРОНАВІРУСНИХ ОБМЕЖЕНЬ НА СИСТЕМУ
ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ
АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ КОРОНАВИРУСНЫХ ОГРАНИЧЕНИЙ НА
СИСТЕМУ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ**

MOTIVATION IN THE MANAGEMENT OF LABOR RESOURCES OF THE ENTERPRISE

***Анотація.** В процесі господарської діяльності у підприємств виникають ризики з якими вони повинні справлятися. Але подолати деякі ризики вдається не кожному бізнесмену. В період карантину через коронавірусну пандемію вводяться обмеження на діяльність підприємств в залежності від важкості ситуації. Так, багато підприємств були змушені тимчасово припинити свою діяльність згідно законодавчих актів, що призвело до падіння доходності та скорочення штату. Малим та середнім підприємствам не завжди вдається не збанкрутувати в період застою, адже велика кількість з яких може протриматись лише місяць. Близько половини підприємств, протягом тотального карантину, повністю зупиняють свою діяльність. Такі зміни несуть негативний вплив не тільки на самі підприємства, а й на економіку країни. Так як прибутковості у них немає, то й частина надходжень з податків до бюджету не буде здійснена. Окрім цього, щоб подолати кризову ситуацію в своєму бізнесі, підприємці вимушені використовувати такий інструмент оптимізації економічного стану як скорочення. В результаті працівники, що працювали в таких підприємствах, стають тимчасово безробітними, а це майже десята, четверта та друга частини персоналу в великому, середньому та малому бізнесах відповідно.*

У статті досліджено та проаналізовано вплив державних дій здержування пандемії COVID-19 на систему оподаткування підприємств в процесі жорстоких та полегшених заходів, особливо тотального карантину. Можливість сплачувати податки у збиткових підприємств мала, які стали такими внаслідок простою, тому держава повинна врегулювати це питання

та надавати підприємствам з ризиком банкрутства пільги та пом'якшення оподаткування. Державні органи розробляють та впроваджують програми економічного стимулювання, щоб запобігти великого впливу обмежень на малий та середній бізнес. Такими програмами виступають різні пільгові ставки для окремих підприємств та фінансова допомога у вигляді безвідсоткового або низько відсоткового державних кредитів. Розглянуто альтернативні програми допомоги в боротьбі з фінансовим ударом на малий та середній бізнес, в період карантину, та зроблений висновок відносно наслідків таким програм.

Ключові слова: оподаткування підприємств, період пандемії, карантинні обмеження, процес оподаткування.

Аннотация. В процессе хозяйственной деятельности у предприятий возникают риски, с которыми они должны справляться. Но преодолеть некоторые риски удастся не каждому бизнесмену. В период карантина через коронавирусную пандемию вводятся ограничения на деятельность предприятий в зависимости от тяжести ситуации. Так, многие предприятия были вынуждены временно прекратить свою деятельность согласно законодательным актам, что привело к падению доходности и сокращения штата. Малым и средним предприятиям не всегда удается не обанкротиться в период застоя, ведь большое количество из которых может продержаться всего месяц. Около половины предприятий, в течение полного карантина, полностью прекращают свою деятельность. Такие изменения несут негативное влияние не только на сами предприятия, но и на экономику страны. Так как доходности у них нет, то и часть поступлений от налогов в бюджет не будет осуществлена. Кроме этого, чтобы преодолеть кризисную ситуацию в своем бизнесе, предприниматели

вынуждены использовать такой инструмент оптимизации экономического состояния как сокращение. В результате работники, работавшие в таких предприятиях, становятся временно безработными, а это почти десятая, четвертая и вторая части персонала в большом, среднем и малом бизнеса соответственно.

В статье исследовано и проанализировано влияние государственных действий удержания пандемии COVID-19 на систему налогообложения предприятий в процессе жестких и облегченных действиях, особенно тотального карантина. Возможность платить налоги в убыточных предприятиях мала, которые стали такими в результате простоя, поэтому государство должно урегулировать этот вопрос и предоставлять предприятиям с риском банкротства льготы и смягчения налогообложения. Государственные органы разрабатывают и внедряют программы экономического стимулирования, чтобы предотвратить большое влияние ограничений на малый и средний бизнес. Такими программами выступают различные льготные ставки для отдельных предприятий и финансовая помощь в виде беспроцентного или низко процентного государственных кредитов. Рассмотрены альтернативные программы помощи в борьбе с финансовым ударом на малый и средний бизнес, в период карантина, и сделан вывод относительно последствий таких программ.

Ключевые слова: налогообложение предприятий, период пандемии, карантин, процесс налогообложения.

Summary. In the process of economic activity, enterprises have risks that they have to deal with. However, not every entrepreneur manages to overcome some risks. During the quarantine period, due to the coronavirus pandemic, there are restrictions on the activities of enterprises, depending on the severity of the

situation. Thus, many companies have temporarily ceased operations under the law, which has led to falling profitability and staff reductions. Small and medium-sized enterprises do not always manage not to go bankrupt during the period of stagnation, because a large number of which can last only a month. About half of the enterprises, during the total quarantine, completely cease their activities. Such changes have a negative impact not only on the enterprises themselves, but also on the country's economy. As they are not profitable, part of the tax revenues, do not come to the budget. In addition, to overcome the crisis in their business, entrepreneurs use a tool to optimize the economic situation, such as staff reduction. As a result, employees who worked in such enterprises become temporarily unemployed, which is almost a tenth, fourth and second part of the staff in large, medium and small businesses, respectively.

The article examines and analyzes the impact of government action to contain the COVID-19 pandemic on the corporate taxation system in the process of cruel and facilitated measures, especially total quarantine. Unprofitable businesses have been unable to pay taxes due to downtime, so the state must settle this issue and provide companies at risk of bankruptcy with benefits and tax relief. Public authorities develop and implement economic incentive programs to prevent the large impact of restrictions on small and medium-sized businesses. Such programs are various preferential rates for individual enterprises and financial assistance in the form of interest-free or low-interest government loans. Alternative assistance programs to combat the financial impact of quarantine on small and medium-sized businesses have been considered, and a conclusion has been drawn as to the consequences of such programs.

Key words: corporate taxation, pandemic period, quarantine, taxation process.

Постановка проблеми. В період карантинних обмежень страждає малий та середній бізнес, що зменшує їх платоспроможність та надходження до бюджету з податків та зборів. У зв'язку з цим відбуваються зміни в системі оподаткування для підтримання стабільності економічної ситуації в країні. Метою статті є дослідження та винесення висновків наявної ситуації в оподаткуванні підприємств в період пандемії та обмежень, котрі вона несе з собою. Аналіз наслідків обмежень та найбільш періоду «затишшя», що виникає внаслідок карантинних заходів. Дослідження наявності державної допомоги для малих та середніх підприємств в період обмежень та наслідки такої допомоги на економіку держави та соціальну ситуацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес оподаткування підприємств в період коронавірусної пандемії є досить актуальною темою. Дослідженням цього питання займаються провідні економісти та науковці, серед яких значну кількість посідають науковці таких журналів як «податки & бухоблік» [3], «Вісник» [1], «Все про бухгалтерський облік» [5], «Головбух»[11] та інші. В дослідження Андрія Фомічова [2] можна знайти всі зміни в законах, що відносяться податкового законодавства, прийняті за період пандемії та внаслідок обмежень відносно податку на додану вартість, податку на прибуток, податку на майно, акцизного податку, єдиного податку та інших. Портал «дебет-кредит» [10] зосереджує увагу на тому як підприємству можна «текти по течії», тому пропонує використання наявних державних програм підтримки та відстрочення оплати податків.

Більшість дослідників зосереджені на поточних змінах та на тому, що підприємство може зробити, щоб не збанкрутувати. Також, на необхідності державної підтримки малого та середнього бізнесу. Але мало хто зосереджує увагу на наслідках таких заходів та впливу їх на економічну та соціальну складову країни.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завданням статті є дослідження системи оподаткування підприємств в період обмежень, спричинених пандемією COVID-19. Аналіз впливу таких заходів на уразливі підприємства мікро, малого та середнього бізнесу.

Виклад основного матеріалу. В період високої загрози під час пандемії, органи державної влади неодноразово вводили обмеження, що стосувалися не лише громадян, а й підприємств. Звичайно, що великий бізнес може дозволити собі ці обмеження на деякий час, але такі підприємства знаходили інший вихід з діяльності. Але для мікро бізнесу, малих та середніх підприємств все не так просто, адже згідно статистики «Спілки українських підприємців» більшість малих підприємств можуть протриматись максимум місяць. Згідно цього впливає, що влада повинна ввести радикальні заходи, щодо стимулювання або звільнення від оподаткування таких підприємств, що продовжують платити заробітні плати своїм працівникам в період карантину та тих, що несуть соціальну значущість для суспільства.

На даний момент було вже три потужних «затишшя», після яких багато мікро бізнесів та малих підприємств припинило свою діяльність та очікується можливість нового. Підприємці категорично відмовляються від підтримки необхідності введення карантину, тому що вони не відійшли ще від наслідків попередніх хвиль. Так 52% підприємств мають негативне ставлення до можливості введення нового карантину, а близько 35% ще не визначились з цим [4].

Основним ударом для малого та мікро бізнесу є оподаткування на заробітну плату, адже велика частина таких підприємств продовжила виплачувати зарплатню. Окрім, цього фактору вони ще повинні платити орендні платежі та не завжди вдається влаштувати ефективно працюючу

систему віддаленої роботи і внаслідок чого ефективність підприємства падає, тому владні органи повинні надавати пільги та допомогу в оподаткуванні.

Великим важелем впливу на вибір обмежень держави стають можливі мітинги в результаті прийнятих рішень, тому вона прислуховується до пропозицій підприємців. Так в результаті оновленого карантину в травні 2020 року підприємці влаштували мирний мітинг-автопробіг, що пройшов по всій Україні під назвою «Карантин вбиває». Він дав свої плоди та в результаті влада ввела пільги в вигляді звільнення від податкової різниці(платників податку на прибуток) на кошти або лікарські засоби, що добровільно були передані для лікування хворих на корона вірус; звільнення від штрафів за невчасну платіжку податку на прибуток та пені або самостійного виправлення порушень; звільнення від ПДВ деяких операцій; звільнення від нарахування та сплати ЄСВ для ФОП деяких осіб; звільнення від сплати за землю (оренди) державної та комунальної власності та інше.

Але наразі подібні пільги не розраховуються, тому багато підприємців негативно налаштовані на нові обмеження та їх майбутню долю під тиском оподаткування в таких ситуаціях. Результати дослідження Спільки українських підприємців відносно того якими вони бачать можливі майбутні обмеження наведені на рисунку 1.

З даного опитування можна побачити, що 48 % опитуваних підприємств вважають за необхідне не введення карантинних заходів в разі збільшення захворюваності громадян через свою неспроможність вижити в такій ситуації, що абсолютно зрозуміло так як вони не бачать відчутної підтримки держави. Близько 33% вважають, що індивідуальний підхід для регіонів це найкраще рішення на даному етапі і там де ситуація критична є необхідність таких заходів. Лише 3 % підприємців відповіли, що вони не бачать сенсу в обмеженнях як для підприємства так і для громадян та

пропонують скасування таких заходів взагалі. Міністерство охорони здоров'я оголосило, що з 9 червня 2021 року всі регіони України переходять в зелену зону [6]. Відповідно і зменшили деякі обмеження, тепер масові заходи зможуть відвідати більше осіб, а заклади харчування зможуть працювати цілодобово.

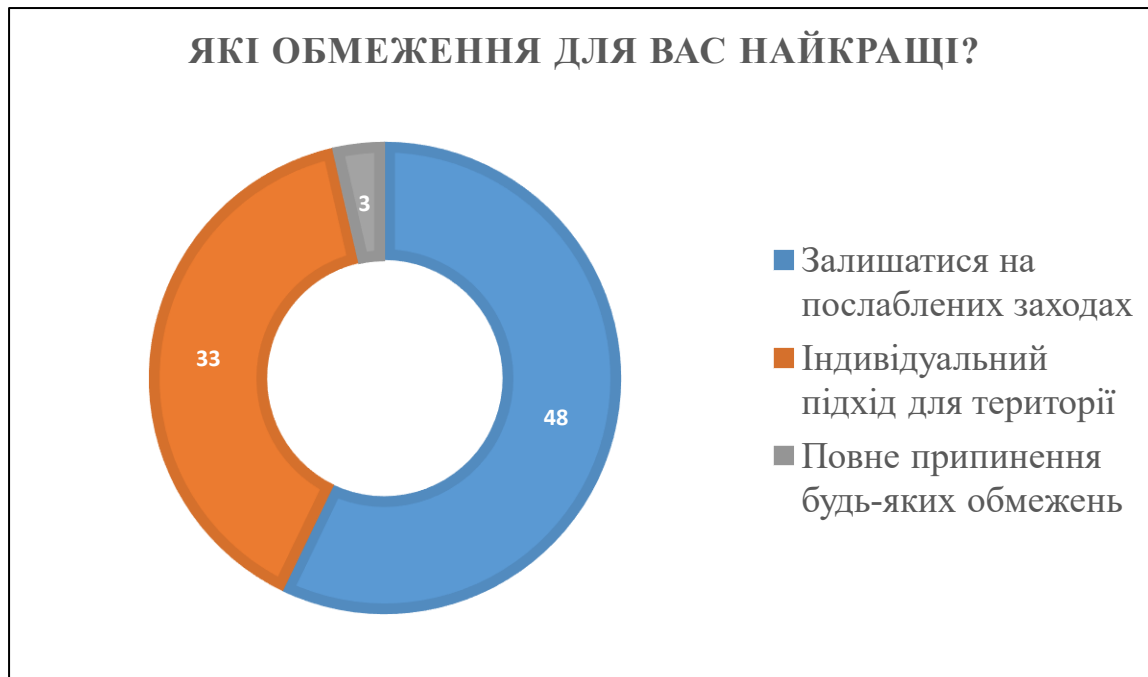

Рис. 1. Результати опитування Співки Українських Підприємців

Джерело: складено авторами на основі [8]

Результати опитування проведеного Ukrainian Marketing Group про діяльність в умовах карантину наведено на рисунку 2. Дане опитування проводилось серед всіх рівнів підприємств, тому результати були максимально актуальні з можливих. Велику частину, а саме 58 % опитуваних підприємств відповіло, що вони продовжують працювати під час карантину. Серед таких підприємств в основному знаходяться великі та середні, адже у них є можливості. Майже 30 % відповіли тим, що вони припинили свою діяльність на час карантину, через неможливість впровадження дистанційної роботи або через недостатність досвіду і можливостей такого. До таких

підприємств, за більшістю, відноситься сектор мікробізнесу, що є найменш захищений від подібних ризиків.

Рис. 2. Результати опитування Ukrainian Marketing Group

Джерело: [7]

Близько 13 відсотків відповіли, що вони не можуть дати одної відповіді так як або працюють не на повну силу або з певними нюансами, що не дає можливості сказати, що їх діяльність повноцінна чи припинена.

Згідно цього ж опитування було додаткове запитання, згідно якого було виявлено, що половина опитуваних здатна протриматися всього на всього один місяць, а 25 % проголосували за можливість втриматися близько двох або трьох місяців в простой та не збанкрутувати при цьому. Результати цього опитування можна побачити на рисунку 3.

Також, з опитування можна побачити, що 6 % опитуваних вже збанкрутували за період карантину через неможливість працювати. В основному цю категорію займають малий та мікро бізнеси. Та лише 3 % сказали, що при необхідності вони можуть працювати дистанційно стільки,

скільки буде необхідно. В таку категорію входять підприємства, які вже займались дистанційною роботою, велика кількість ІТ-компаній та подібні таким підприємства.

Рис. 3. Результати опитування СУП та Ukrainian Marketing Group

Джерело: складено авторами на основі [8]

Щоб вижити в таких важких умовах підприємствам необхідно ефективно планувати свої наступні кроки, щоб не збанкрутувати та втонути в борговій ямі. Такі кроки в основному спрямовані на зменшення витратної частини. Прикладом одного зі способів може слугувати скорочення штату, що призведе як до зменшення витратної складової на оплату праці так і на оподаткування оплати праці.

Дослідження проведенні Ukrainian Marketing Group разом з Спілкою український підприємців, щодо вимушених кроків під час карантину наведено в таблиці 1.

Майже третина власників бізнесів наголошують на тому, що вони спостерігають падіння своїх доходів з початку карантину в межі від 91-100%, що дорівнює майже вдвічі зменшення доходності.

Таблиця 1

Вимушені кроки під час карантину

	% падіння доходів з початку карантину	% звільнених працівників	% скорочення робочих місць до кінця карантину	% збережених працівників у відпустці за власний рахунок
Відсутнє	5	52	32	33
До 10%	0	1	1	1
10-25%	13	21	26	26
26-50%	21	14	18	26
51-75%	24	1	13	2
76-90%	1	1	0	2
91-100%	33	4	5	7
Понад 100% (бізнес збитковий, боги)	1	-	-	-
Важко сказати	1	-	3	1
Відпустка за свій рахунок	3	-	-	-
Немає найманих працівників	-	2	2	2
Співробітники у відпустці	-	1	-	-

Джерело: розроблено авторами на основі [7; 8]

До таких підприємств скоріше за все відносяться заклади громадського харчування, розважальні заклади, різні мікро та малі бізнеси з продажу не продовольчих продуктів. Це може призвести до збільшення боргової частини та неприбутковості таких підприємств, внаслідок чого вони не зможуть оплачувати зобов'язання за податками та зборами. Це призводить до банкрутства, що в свою чергу означає зменшення надходження потоку грошових коштів до державних бюджетів. Тому державі необхідно ввести ті напрямки підтримки, які допоможуть таким підприємства не збанкрутувати в

періоди обмеження. Такі підприємства вже звільнили половину свого штату, що свідчить про збільшення безробіття в країні, яке має негативний фактор на розвиток економіки.

Власники середнього бізнесу, за період минулих карантинів, спостерігали зменшення доходів на 25-50% та в результаті звільнили від 10 до 25 % своїх працівників. А великий бізнес зафіксував зменшення доходності на 10-25 % та звільнив близько 25 % штатного персоналу. Зараз ситуація змінилася та всі регіони України вийшли з карантинних обмежень, але все ж пандемія все ще залишається, що дає вплив на малий, мікро та середній бізнеси. Штатний персонал третини підприємств, що була змушена до скорочення повернула своїх працівників.

Прогнози державної влади говорять про високу ймовірність осіннього карантину, тому підприємці очікують значну допомогу з боку держави. Третинна власників бізнесу вважають, що державні органи повинні зменшити податковий тиск та відмінити або хоча б зм'якшити (зменшити) такі податки як єдиний соціальний внесок та податок з доходів фізичних осіб. Однак, згідно проведених вже декілька разів законах спрямованих на зменшення кризової ситуації в країні, уряд вирішує, що Україна не може дозволити собі такі заходи і не підтримує таку думку. СУО пропонує звільнити від сплати вищевказаних податків ті бізнеси, що не приходять до скорочення, для захисту тих верств населення, що можуть звільнити. Так, за їх підрахунками близько півтора мільйонна осіб, що працюють на юридичні особи та приблизно пів мільйонна осіб, що працюють на фізичних осіб підприємців зможуть зберегти своє робоче місце.

МОЗ пропонує продовжити карантин до кінця літнього періоду, тому що він ще не подоланий. Але уряд пом'якшив карантинні обмеження, що

дозволить мікро бізнесу працювати в більш прибутковому режимі. Серед пом'якшень є:

- Цілодобова робота ресторанів;
- Проведення масових заходів в розважальних закладом, але при розрахунку 4 квадратні метри будівлі на одну особу;
- Заклади культури, кінотеатри та театри отримали дозвіл на заповнення залів на дві третини [11].

Для зменшення витратної частини підприємства приходять до такого способу тимчасового зменшення витрат на оподаткування як перенесення строку сплати грошового зобов'язання за податками та зборами або податкового боргу під 120% річних від ставки Національного Банку України [9]. Для цього в них є право оформити такі документи, як розстрочення та відстрочення. При відстроченні, в основному, сплачують відразу всю суму заборгованості через певний проміжок часу (не більший 12 місяців від часу виникнення такої заборгованості), в той час як при розстроченні сплачують щомісячно рівними частинами суми. Такі заходи допомагають малим підприємствам триматися в течії. Розстрочення та відстрочення можливе лише окремо за кожним з податків із відповідними на те підставами. Підстави можна знайти в постанові Кабінету Міністрів України № 1235.

Також, існує право на розстрочення податку на додану вартість для промислових підприємств, що вводять своє обладнання через митний кордон на територію України для використання його в власних цілях, тобто виробництво на власному підприємстві, що знаходиться на території України. Але таке підприємство повинне підтвердити, що вона має необхідні потужності щоб працювати з цим обладнання. В таких випадках можуть дати відмову, одним з варіантів якої є те, що дане обладнання завозиться з країни агресора або з тимчасово окупованої території України.

Малий та середній бізнес має можливість скористатися урядовою програмою з підтримки малого та середнього бізнесу. Вона є унікальною та надзвичайно вигідною для таких підприємств так як не потребує застави та має низьку відсоткову ставку, що є позитивними факторами для незабезпеченого бізнесу. Одними зі ставок є такі: 3% річних для тих хто подолав наслідки або запобіг виникненню та розповсюдженню коронавірусної хвороби та має розмір річного доходу менше за десять мільйонів євро; від 7 до 5 річних для тих у кого річний дохід менше за п'ятдесят мільйонів гривень; від 9 до 7 річних для тих у кого річний дохід більше п'ятдесят мільйонів гривень [11]. Такі кредити можуть отримувати фізичні особи підприємці та юридичні особи, що пропрацювали більше ніж один рік та є резидентами України, не мають прострочених кредитів, не мали державної допомоги перевищуючої двісті тисяч євро. У процесі створення портфельна програма, яка дозволить погашати кредити малому та середньому бізнесу до вісімдесят відсотків.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Обмеження, що виникають під час коронавірусної хвороби найбільший вплив несуть на мікро та малий бізнеси. Так як, такі підприємства не в змозі впоратися з навантаженням, що виникає в процесі простою, адже в них не наявні резервні фонди для подібних ситуацій. Тому виникає необхідність допомоги з боку державних органів регулювання, шляхом пом'якшення або анулювання деяких аспектів оподаткування в процесі вимушеного простою, допомога з орендою та боргами. Близько 6 % мікро та малого бізнесу вже збанкрутувала і по оцінкам експертів велика кількість таких підприємств не витримає чергового «затишшя», тому необхідна чітка система захисту від банкрутства тих підприємств, що не можуть самостійно вижити в період обмежень. Наразі наявні урядові програми по заохоченню та допомозі для малого та середнього

бізнесу, створенні фонди та портфелі, що допомагають впоратися з борговою складовою. Існуюча система регіонального карантину допомагає забезпечувати бюджет з тих регіонів, що мають кращу ситуацію за інші та зняти податкове навантаження з багатьох підприємств, що вимушені дотримуватися карантину, коли ситуація в регіоні не критична, як то було при тотальному карантині.

Владними органами прорахована велика ймовірність повторного осіннього карантину, тому існує необхідність у вдосконаленні та вивченні недоліків наявної системи боротьби з податковим навантаження в період пандемії. Цим стрімко займається спілка українських підприємців та запропоновані ними заходи державної допомоги малому та середньому бізнесу є актуальними та економічно обґрунтованими, але наявна кризова ситуація не до кінця дозволяє уряду прийняти їх.

Література

1. COVID-19: ДПС про соціальну підтримку бізнесу та оподаткування.
URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100023703-covid-19-dps-pro-sotsialnu-pidtrimku-biznesa-ta-opodatkuvannya>
2. Андрій Фомічов, Оподаткування в умовах карантину-2020 // MGI PSP Audit. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013651
3. Боремося з коронавірусом: друга спроба законодавця // Податки & Бухоблік. 2020. №28. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2020/april/issue-28/article-107833.html>
4. Варфоломєєва О. М. Напрямки підтримки суб'єктів господарювання у сфері електронної комерції в умовах пандемії COVID-19 / О. М. Варфоломєєва // Актуальні питання діяльності суб'єктів господарювання в умовах пандемії COVID-19. 2021. С. 240-242.

5. Допомога по частковому безробіттю на період карантину // Все про бухгалтерський облік. 2021. №23. URL: <http://vobu.ua/ukr/analytics/consultations/item/dopomoha-po-chastkovomu-bezrobittiu-na-period-karantynu-onovleni-pravyyla-hry>
6. Карантинні обмеження підприємницької діяльності. URL: <https://sme.gov.ua/covid19-qa/>
7. Коронавірус проти бізнесу: половина підприємців здатні протриматися в умовах карантину не більше місяця. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/04/2/658857/>
8. Оцінка наслідків для бізнесу урядових заходів щодо захисту населення від коронавірусної інфекції COVID-19. URL: <https://sup.org.ua/uk/news/419>
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 17.03.2020 № 533-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>
10. Продовження карантину та нові обмеження. URL: <https://news.dtki.ua/ru/society/community/70243>
11. Чернишова Ганна Як врятувати бізнес під час жорсткого карантину [Електронний ресурс] / Ганна Чернишова // Головбух 2021. URL: https://1gl-vip.expertus.ua/?utm_source=golovbukh.ua&utm_medium=refer#/document/16/29684

References

1. COVID-19: State Tax Service on social support of business and taxation. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100023703-covid-19-dps-prosotsialnu-pidtrimku-biznesa-ta-opodatkuвання>
2. Andriy Fomichov, Taxation in the conditions of quarantine-2020, MGI PSP Audit. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013651
3. Fighting the coronavirus: the second attempt of the legislator. *Podatky & Bukhoblik*, 2020. No 28 [in Ukrainian]. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2020/april/issue-28/article-107833.html>
4. Varfolomjejeva O. M. Areas of support for business entities in the field of e-commerce in the context of the COVID-19 pandemic. *Aktualjni pytannja dijajlnosti sub'ektiv ghospodarjuvannja v umovakh pandemiji COVID-19*, 2021. P. 240-242. [in Ukrainian].
5. Partial unemployment benefits for the period of quarantine. *Vse pro bukhghalterskyj oblik*. 2021. No 23. [in Ukrainian]. URL: <http://vobu.ua/ukr/analytics/consultations/item/dopomoha-po-chastkovomu-bezrobittiu-na-period-karantynu-onovleni-pravy-la-hry>
6. Quarantine restrictions on business activities. URL: <https://sme.gov.ua/covid19-qa/>
7. Coronavirus against business: half of entrepreneurs are able to survive in quarantine for no more than a month. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/04/2/658857/>
8. Business Impact Assessment of Government Measures to Protect the Population from Coronavirus COVID-19. URL: <https://sup.org.ua/uk/news/419>
9. Law of Ukraine On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine on Support of Taxpayers for the Period of Measures Aimed at

- Preventing the Occurrence and Spread of Coronavirus Disease (COVID-19)
№ 533-IX. (2020, March 17). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» /
Verkhovna Rada Ukrainy [in Ukrainian]. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>
10. Continuation of quarantine and new restrictions. URL:
<https://news.dtki.ua/ru/society/community/70243>
11. Chernyshova Ghanna How to save a business during a hard quarantine.
Gholovbukh. 2021 [in Ukrainian]. URL: https://1gl-vip.expertus.ua/?utm_source=golovbukh.ua&utm_medium=refer#/document/16/29684